

AD
RECENSIONEM
BULLARII ROMANO-SVEOGOTHICI,
A NOBIL. A CELSE EDITAM,
ACCESSIO.

CUJUS PARTEM VII,
CONS. FAC. PHILOS. R. ACAD. ABOËNSIS,
[PRÆSIDE]

Mag. HENRICO GABRIELE
PORTHAN,

*Eloqv. Professore Reg. & Ord. Equ. Ord. R. de Stella Polari, R. Acad. Litt.
Human. Hist. & Antiquitt. R. Societ. Sc. Upsal, &c. Socio,*

Publicæ bonorum censuræ submittit

CAROLUS GABRIEL DIEDERICHS,
Ostrobotniensis,

In Audit. Minori die XXI Maji MDCCC,
H. A. M. S.

ABOÆ, Typis Frenckellianis.

THESES RESPONDENTIS.

THESIS I.

Quamvis tempora præterita, more solenni atque vetusto laudari, præsentia contra vituperari & reprehendi audias; illa tamen immerito his in universum præferri, multis docere licet rationibus.

Thes. II.

Ut Similitudo animorum magnam habet vim ad conciliandas amicitias; ita similitudo quoque studiorum atque negotiorum ad eas conjungendas & confirmandas, non parum habet momenti.

Thes. III.

Qui rebus antea præclare gestis ad crimina defendenda utuntur, parum idoneam ineunt rationem.

Thes. IV.

Quamvis Experientia doceat, nos majorem utique potestatem in ideas quam in perceptiones nostras habere; non tamen nullum etiam in has imperium homines posse exercere, experientia confirmat.

Thes. V.

Qui cum Helvetio contendunt, homines nihil facere nisi suæ utilitatis causa; omnem veram tollentes virtutem, humanitati injuriam faciunt.

Thes. VI.

Quam sit periculosum, sanæ rationis usum a rebus examinandis ad religionem pertinentibus omnino arcere, non Gentilium modo atque Muhammedanorum exemptum, sed Christianismi quoque, medio quod vocamus ævo facies turpis atque miseranda, satis superque demonstrat.

Thes. VII.

Inter absurdas non minus quam perniciosas sententias, quas cœcum sectæ studium recentissimis temporibus peperit, non infimum illa meretur locum, qua minus habere momenti asseritur quam vera certa que factorum & eventuum exhibeatur notitia, quam quo ordine atque serie, quantaque exornata probabilitatis specie, legenda proponantur: quo perverso consilio præcipua Historiæ & laus & utilitas penitus tollitur.

episcopo ante receptionem Pallii defuncto, Capitulum elegerat (b) in ejus locum hunc *Nicolaum*, tunc Decanum ejusdem ecclesiæ; contra quam vero electionem a *Karolo Erlandi* (c) Canonico ipsius Ecclesiæ, tunc in Romana Curia versante, fuit appellatum: causa tamen cognita, Papa *Nicolaum* constituit Archiepiscopum (d), eundemque per *Johannem Tusculanensem* Episcopum consecrari, atque per *Matheum* Sanctæ Mariæ in Porticu, *Guillelmum* Sancti Nicolai in Carcere Tulliano, & *Benedictum* Sanctorum Cosmæ & Damiani Diaconos Cardinales, Pallio ornari jusfit, salvo jure Ecclesiæ Lundensis, quæ in eadem Ecclesiâ Upsalensi jus Prælatiæ asserit se habere. — Ex Reg. Bonifacii P. P. VIII, A. I Ep. 384.

2. 3. 4. 5. 6. 7. *Preposito & Capitulo Ecclesiæ Upsallensis* (e); *Populo Civitatis & Diocesis Upsallensis*; *Clero Civitatis & Diocesis Upsallensis*; *Universis Suffraganeis Ecclesiæ Upsallensis*; (*Birgero*) *Regi Sveciæ illustri*; *Nobili viro* ---- *Duci Sveciæ* (f): omnes eodem loco atque die, eadem de re, ad eandem plane formam scriptæ. Quas itaque pluribus attingere opus non est. — Indid.

I

8. Ni-

(b) *Per viam Scrutini*, tribus Canonicis *Everardo* Presbytero, *Gerardo* Diacono, & *Emingo* (Hemmingo) Subdiacono, ad scrutandum ea vice unanimiter nominatis, qui *Nicolaum* rite electum declararunt.

(c) In exemplo nostro vitiose legitur *Edandi*.

(d) De qua tota re, ejusque & procesu & eventu, edocemur Bulla ejusdem hujus Papæ, Capitulo Upsalensi data, quam recenset A CELSE l. c. p. 97, iisdem plane verbis, quibus nostra hæc Bulla, rem exponente: cfr. LAGERBRING l. c. C. XIV §. 6 p. 747 sq. & nott. 14 — 17, p. 752.

(e) Eadem illa quam recensent l. l. c. c. A CELSE & LAGERBRING.

(f) Hic indigitari (nam nomen in exemplo nostro expressum non habetur) Regni Marefchallum *Torkillum Canuti*, Regis minorennis Tutorem, probabile est.

8. *Nicolao Archiepiscopo Upsalensi. Rome apud Sanctum Petrum III Kal. Novembris A. I. (d. 30 Oct. 1295).* Permittitur ei, ut in Sancti Nicolai Confessoris, & beatæ Catharinæ Virginis festivitatis, nec non & in singulis Cathedralibus Ecclesiis suæ Provinciæ, cum istam visitare & solenniter in eis Misarum solemniam celebrare illi contigerit, Pallio uti. — Indid. A. I Ep. 534.

9. *Clero & Populo Insule Gutlandie. Anagnie V Idus Augusti, A. II (d. 9 Aug. 1296).* Personas bonaque eorum, exemplo Prædecessorum suorum *Gregorii IX (g)*, *Innocentii IV (h)* & *Gregorii X (i)*, sub beati Petri & sua protectione, Papa suscipit, prohibens ne quis libertatem eorum obtentam hæcenus ac pacifice observatam, præsumat perturbare. — Indid. A. II Ep. 472.

10. *Isarno Archiepiscopo Carcassonensi, Capellano nostro. Laterani XV Kal. Aprilis, Pontific. A. V (d. 18 Martii 1299).* *Ericus* Rex Daniæ, Papæ demonstraverat, olim post mortem Patris sui *Erici*, per potentiam & malitiam inimicorum suorum Regnum oppressum multipliciter & collapsum fuisse; unde Rex pro tuitione ac defensione sua & regni sui *Ingeburgh* sororem *Birgeri* Regis Sveciæ, de cujus præsidio propter hoc plurimum confidebat, in matrimonium duxerit, & jam per plures annos ei cohabitaverit (*k*). Cum autem idem Rex *Ericus* ac dicta *Ingeburgh* quarto consanguinitatis gradu ad invicem se contingerent, Papæ dispensationem expetiverat. Committit igitur Papa *Isarno*, ad dictum Regem Daniæ ac ad partes illas pro certis negotiis destinatum, negotium dispensationis hujus Regi atque Reginæ aucto-

(g) Ejus quidem talis Bulla non superest; cfr. tamen supra p. 21 sq. N:o 2 & 3.

(h) Vid. supra p. 43 N:o 25; cf. p. 44 N:o 26, 27, 28.

(i) Ejus Bulla hæc pertinens nobis non innotuit.

(k) Cfr. LAGERBRING l. c. C, XVI §. 20 p. 625.

toritate Apostolica tribuendæ, postquam idem Rex *Ericus* ab excommunicationis sententia, qua propter captionem J. (l) Archiepiscopi Lundensis per eum vel officiales suos factam noscitur alligatus, juxta commissionem per alias suas literas eidem *Ifarno* datam, ab eo rite fuerit absolutus (m). — Indid. A. V. Ep. 159.

BENEDICTUS XI,

I. I. (*Ifarno*) *Archiepiscopo Lundensi, Suetie Primati. Laterani VII Idus Novembris Anno I* (d. 7 Nov. 1303). Narraverat *Ingeburg*, Soror *Burgerii* (*Birgeri*) Regis *Sveciæ*, causam & conditionem matrimonii sui cum Rege *Daniæ* initi, (modo eodem quo maritum suum *Papæ* rem exposuisse nuper didicimus), qui de præsidia Regis *Sveciæ*, Patris sui (*Magni*), propter hoc plurimum confidebat. Quare cum *Papæ* prædecessor *Bonifacius VIII*, ad supplicationem Regis *Daniæ*, dispensationis in hac causa faciendæ potestatem eidem huic *Ifarno*, tunc Archiepiscopo *Carcassonenfi* & *Papæ* Capellano jam commisisset; sed hic de partibus illis rediens, quod sibi mandabatur exsequi nequivisset; petente *Ingeburgi* (nam Rex, utpote excommunicatione ligatus, *Papam* supplex adire ausus non fuit), eandem quam Prædecessor suus eidem commissionem, eadem adjuncta conditione, de novo impertit. Addit tamen nunc hæc verba: "imposita ipsis (Regi & Regina), pro eo quod taliter absque dispensatione Apostolica contraxerunt, nec non pro copula & cohabitatione prædictis penitentia salutari, eisque ad tempus, juxta tue discretionis arbitrium carnali commercio interdicto" — Ex Reg. Literar. Apostolicar. Benedicti P. P. XI, A. I Ep. 30.

I 2

CLE-

(l) *Johannis* Grand: cfr. supra p. 62 not. (d).

(m) Cfr. LAGERBRING I, c. P. III C, I §. 18 & PONTOPPIDAN I. c. p. 782.

CLEMENS V.

1. *Nicolao (a) Archiepiscopo Upsalensi. Pictavis Idibus Julii Anno. III (d. 15 Julii 1308).* Confirmat Papa ejus translationem ex Episcopatu Arosiensi ad Archiepiscopatum Upsalensem, ad quem a Capitulo ejus Ecclesie concorditer postulatus fuerat; Palliumque per *Landolphum Sancti Angeli, Guillelmum S. Nicolai in Carcere Tulliano, & Lucam S. Mariæ in Via lata Diaconos Cardinales, se ei fecisse assignari docet.* — Ex Registro Literarum Apostolicarum Clementis P. P. V, A. III. Ep. 506.

2. *Israeli Erlandi (b), Electo Arosiensi. Avinione IV Kalend. Augusti, A. IV (d. 29 Julii 1308 (c)).* Ecclesia Arosiensi per translationem *Nicolai* ad Archiepiscopatum Upsalensem vacante, se provisionem illius Ecclesie hac vice dispositioni Sedis Apostolicæ reservasse, Papa docet, atque deinde hunc *Israelem, Ordinis Fratrum Prædicatorum profexum (præfectum?) in Sacerdotio constitutum* eidem præfecisse (d); cui itaque his literis munus illud demandat & confirmat. — Indid. A. II Ep. 1099.

3. *Magistro Nicolao Sigvasti, Canonico Lincopensi. Dat. in Prioratu de Grauselle prope Mal. (e) Vasconensis Diocesis, X Kal. Decemb. A. V. (d. 22 Nov. 1309).* Huic Archiepiscopi & Cap-

(a) *Catilli (1 Kätilli).* Vid RHYZELIUS I. c. P. I p. 38.

(b) Vitiose legitur *Erlendi*.

(c) Margini quidem exempli nostri adscriptus est annus 1309; sed Electus fuit *Clemens V* Papa Nonis Junii a. 1305, & munus suscepit XII Kalend. Augusti ejusdem anni (docente CIACONIO I. c. p. 356): unde d. 29 Julii 1309, jam ad annum Pontificatus sui V pertinuit?

(d) Hinc itaque emendandus est RHYZELIUS (*Episcoposc.* P. I p. 251), qui *Israelem a. demum 1311, ordinario modo, eorumque quorum interfuit consensu, factum fuisse Episcopum* dicit.

(e) *Malansanam?*

pituli Upsalensis hæctenus in Curia Romana Procuratori, Papa Canonatum Ecclesiæ Lincopensis, cum plenitudine juris Canonici, ac Præbendam nulli alii de jure debitam, si qua in eadem Ecclesia vacat ad præsens, etiam si eidem Præbendæ cura sit animarum annexa, confert. Si vero nulla talis Præbenda vacet ad præsens in Ecclesia supradicta, Præbendam inibi proxime vacaturam, similibus conditionibus eidem, omnibus remotis obstaculis, addicit, licet in Ecclesia Upsalensi Canonatum & Præbendam, cui ecclesia parrochialis de Tierp est annexa, noscatur obtinere (f). — Indid. A. V Ep. 536.

4. *Israeli Eleÿto Arosiensi & Theodorico Symonis Canonico Arosiensi. Loco, anno & die iisdem.* Mandatur iis, ut supradictum Magistrum *Nicolaum* recipi & admitti faciant in corporalem possessionem beneficiorum præfatorum. — Indid.

5. *Nicolao Archiepiscopo Upsalensi. L. a. & d. iisd.* Datur ei potestas dispensandi cum XX Clericis suæ civitatis, Diocesis & provinciæ, de *Presbyteris genitis & solutis*, & cum XL aliis Clericis earundem civitatis, Diocesis & Provinciæ, qui de *solutis patribus & matribus sint suscepti*, super hujusmodi natalium defectibus. — Indid. A. V Ep, 605.

6. *Thome Alonis (g) de Odnistum, Presbytero, Canonico Upsalensi. L. a. & d. iisd.* Quum pro Archiepiscopo & Capitulo Upsalensi quorum nomine ad Pontificem accesserat, labores multiplices & pericula gravia sustinuisset; beneficium ecclesiasticum

I 3

nulli

(f) Hunc M. *Nicolaum Sigwasti de Kalmarnia*, primo *Scholaisticum Upsalensem*, deinde *Canonicum*, & tandem *Archidiaconum* ejusdem fuisse Ecclesiæ, discimus ex edito a SCHEFFERO vet. *Chronico Archiepiscoporum &c. Upsalensium* p. 195 & 153. De eodem etiam mox infra,

(g) *Allonis*.

nulli alii de jure debitum, curam habens animarum, 'cujus proventus L. librarum Turonensium parvorum valorem annuum non excedant, ad collationem, provisionem seu ordinationem Episcopi Strengenenfis pertinens, vacans aut proxime vacaturum, ei confert: licet in Ecclesia Upsalensi Canonicatum & Præbendam, cui ecclesia Sanctæ Trinitatis & Capella Skutungi parochialis annexæ existunt, noscatur obtinere (h). — Indid. A. V. Ep. 774.

7. --- *Preposito Arosiensi & Magistris Frederico Cibo Scholastico Januensi, ac Redharo Olavi Canonico ejusdem Arosiensis ecclesie. L. a. & d. iisd.* Dantur eidem Thomæ Conservatores, quoad assecutionem supradicti beneficii. — Indid.

JOHANNES XXII.

I. *Olavo (a) Electo Upsalensi. Avenione VII Kal. Novembris anno Pontif. I. (d. 26 Octob. 1316). Tycho de la Landia (b) Lundenfis & Nicolaus Sigvasti (c) Upsalensis Ecclesiarum Procuratores & Nuntii, ad Pallium pro Electo Upsalensi, juxta privilegia Papparum Adriani IV & Innocentii III petendum ad curiam Papalem misi, illud, ad Lundensem deinde ecclesiam reportandum, ac a Lundensi Archiepiscopo Upsalensi Electo conferendum*

(b) Hunc etiam *Thomam Allonis*, primo *Canonicum* & deinde (post mortem *Nicolai* nuper laudati) *Archidiaconum* Upsaliensem fuisse, docet idem *Chronicon* (SCHEFFERI cura editum) p. 124 & 154.

(a) *Birgeri de Fors*, *Sapienti* dicto. Vid. RHYZELIUS l. c. p. 38 sq. LA GERBERING l. c. P. III C. 2 §. 12 p. 126.

(b) Leg. *Tycho de Lalandia*.

(c) Idem de quo nuper commemoravimus p. 69 not. (f).

dum, a Pontifice postulaverant (d). Cui petitioni hic annuens, permisit Archiepiscopo Lundensi ut hac vice posset illud Electo Upsalensi, prout dicti Nuntii petiverant, in Castro Aaos (e) Lundensis Dioeceseos, assignare. Etiam hic additur cautio: "Nolumus tamen per hujusmodi assignationem ejusdem pallei, quam in dicto castro sic fieri tibi concedimus, eisdem Ecclesie & Archiepiscopo Lundensi & succesforibus suis in aliquo penitus derogari, vel tibi tuisque succesforibus & Ecclesie Upsalensi de novo aliquid jus acquiri, sed antiquum, si quod utrique ecclesie super hoc competit, tantummodo reservari". — Ex Reg. Liter. Apostolicar. Johannis P. P. XXII, A. 1. p. 2 Ep. 1000.

2. (Esgero (f)) Archiepiscopo Lundensi, Suetie Primate. L. a. & d. iisdem. Mandatur ei modo solito, ut Pallium Electo Upsalensi, loco nuper commemorato, hac vice assignet (g). Cautio eadem quæ in Bulla superiori, additur. — Indid.

3. (Olavo) Electo & Capitulo Upsalensi, & aliis ecclesiasticis Personis per Regnum Suetie constitutis. Avenione III Non. Febr. Pontificatus A. 1 (d 3 Febr. 1317). Recensentur, approbantur & confirmantur privilegia a Rege Birgero Clero atque Ecclesiis. Regni sui concessa, data apud Strengoarias (leg. Strenganesiam) Anno Domini 1305 Dominica Letare Jerusalem (h), literæ ejus om-

(d) Itaque Nicolaus etiam Sigwasti hoc jus Archiepiscopi Lundensis, Ecclesie suæ nomine agnoverat? Chr. LAGERBRING I, c. C, 2 §. 10.

(e) Åbus?

(f) *Juel*: cf. RHYZELIUS I. c. P. II p. 19 sq & PONTOPPIDAN I. c. T. II p. 52 sqq.

(g) Quem tamen illud ab eo non accepisse, docet RHYZELIUS I. c. P. I, p. 39.

(h) Exhibet eadem WILDE *Suetia Hist. Pragmat.* C, III Sect. II §. 23 p. 424 sq. cf. p. 418 sq.

Omnibus Archiepiscopatum Upsalensem inhabitantibus, datæ Stokholm a:o D:ni 1305 in die Apofolorum Petri & Pauli, quibus tertiam partem decimarum quæ olim confvevit decima pauperum vulgariter appellari, Ecclesiæ Upsalensi & ejus Prælati restituit (i), & literæ ejusdem quibus terram quandam Archiepiscopo & Ecclesiæ Upsalensi venditionis jure tribuit, datas Sidckaborgh (k) a:o D:ni millesimo trecentesimo undecimo, tertia Idus Mensis Junii. Nomina Consiliariorum Regionum, qui utrisque exarandis literis interfuisse easque Sigillis suis munisse dicuntur, in exemplo nostro pleraque misere corrupta comparent (l). — Indid. A. I T. 3. Ep. 2778.

4. (Eidem). *Electo & Capitulo Upsalensi. L. a. & d. iisd.* Monentur, ut commissam Archiepiscopo & Capitulo Upsalensi a Papa *Clemente V* curam petendi, exigendi & recipiendi omnes

(i) Cfr. de hac re SCHEFFERUS ad *Chronicon* a se editum *Archiepiscoporum Upsal.* p. 37, & LAGERBRING I. c. P. II C. XVII §. 3 & 4.

(k) Quid monstri hoc sit nomen, nescimus. Forte *Stekeborg?*

(l) Prioribus Sigilla fuisse leguntur appensa *Ysari Strengianensis & Nicholai Aronsiensis* (Arosiensis) Episcoporum, *Tlygilli Kuntzsz* Turgilli Knutson) Marschalci nostri, *Swancapulsye Osgochor.*, (Svantapulci Ostgothorum) *Birgeri Uplandie, Magni Gregorisf. Westinmannie* (Gregorisson Westmannie), *Leonardi Naridie* (Nericie), *Philippi Ingwaldsz Sudbinannie* (Ingevaldsston Sudermannie, *Benedicti Westgochorum* (Vestgothorum), *Karici Winalandie* (an *Canuti Finlandiæ*, nobis plane ignoti) *Legiferorum, Keinici Jonsf.* (Kanuti Jonsson?) *Philippi Ulfsz* (Ulfson), *Giomari Maginsz* (Gudmari Månsson, Mogensson vel Magnusson) *Karioli Thudbistra* (Caroli Thydiske) & *Karioli Ulfsf.* (Ulfson). Posterioribus Sigilla apposita fuerunt *Canuti Jonsson* Dapiteri nostri dilecti, & *Fulkonis Jonsson, Benedicti Voss.* (Boson?) & *Johannis Howdb.* (In literis etiam Regis *Birgeri*, datis a. 1308, apud HADORPHIUM, *Append. ad Chron. Rhythm.* p. 5 occurrit nomen *Johannis Hwud*; nisi utroque loco legendum si *Hwid?*)